

Sosiaali- ja terveysvaliokunta

Lausuntopyyntönne HE 213/2020 13.11.2020

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta on pyytänyt Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston (Valvira) asiantuntijalausuntoa Hallituksen esitykseen eduskunnalle laeiksi työtaturma- ja ammattitautilain, eräiden työeläkelakien ja Kansaneläkelaitoksesta annetun lain muuttamisesta (HE213/2020 vp). Esityksen tavoitteena on lisätä sosiaalivakuutusten käsitteilyprosessin tunnettuutta, avoimuutta ja joutuisuutta.

Esityksen mukaan vakuutuslaitoksesta annettavassa päätöksessä tulisi aina perustella riittävän selkeästi, vastaanottajalleen ymmärrettävästi ja asiallisesti, miksi ratkaisuun on päädytty. Erityisen tärkeää perustelujen saaminen on silloin, kun etuutta hakenut henkilö saa kielteisen päätöksen. Asiantuntijalääkärin olisi otettava kantaa keskeisiin ja olennaisiin etuudenhakijan sairautta tai vammaa koskeviin terveydentila- ja hoitotietoihin, jotka ovat vakuutuslaitokselle toimitetuissa potilasasiakirjoissa, ja merkittävä korvausasian asiakirjoihin perusteltu arvionsa näistä tiedoista. Kannanottoon olisi erityisesti merkittävät ne ratkaistavaa etuutta koskevan lain kriteerien mukaiset seikat, joihin lääketieteellinen arviointi keskeisiltä osin perustuu. Merkinnät on tehtävä selkeällä yleiskielellä lääketieteellisiä erikoistermejä välttämällä.

Esityksen tavoitteiden saavuttamiseksi ja epäluottamuksen hälventämiseksi on katsottu perustelluksi liittää asiantuntijalääkärin kannanottoon periaatteellisuutta ja oikeellisuutta korostava sanallinen vahvistus. Koska asiantuntijalääkärin kannanotto ei perustu hänen itsensä tekemiin havaintoihin tai kliiniseen tutkimukseen, ei sanallisen vahvistuksen sanamuotona ole hyvä käyttää terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain 23 §:n mukaista "minkä kunniani ja omantuntoni kautta vakuutan". Esityksessä esitetään, että asiantuntijan olisi vahvistettava kannanottonsa sanoin "käytettävissä olevien tietojen, asiantuntemukseni ja omantuntoni kautta".

Lisäksi esitetään työtaturma- ja ammattitautilain 121 § lisättäväksi säännös, jonka mukaan asiantuntijalääkärin ei tarvitsisi osallistua asian valmisteluun, jos osallistuminen on ilmeisen tarpeetonta, esimerkiksi jos vakuutuslaitos myöntää täysimääräisenä haetun etuuden.

18.11.2020

Valviran lausunto

1) Asiantuntijalääkärin kannanotolle asetettavat muotovaatimukset

Valvira pitää esityksen tavoitteena olevan sosiaalivakuutusten käsittelyprosessin tunnettuuden, avoimuuden ja joutuisuuden lisäämistä tärkeänä. Esityksen mukaisilla perusteluvaatimuksilla on mahdollista lisätä etuutta hakevien luottamusta käsittelyprosessiin sekä ratkaisujen hyväksyttävyyttä. Valvira pitää tavoitteiden kannalta oleellisena sitä, että asiantuntijalääkärin kannanotot ottavat kantaa keskeisiin ja oleellisiin terveydentila- ja hoitotietoihin, ovat asiallisesti perusteltuja ja ne on kirjoitettu ymmärrettävällä yleiskielellä.

2) Asiantuntijalääkärin kannanoton vahvistaminen

Hallituksen esityksen mukaan asiantuntijan olisi vahvistettava kannanottonsa sanoin ”käytettävissä olevien tietojen, asiantuntemukseni ja omantuntoni kautta”. Valvira ei pidä asiantuntijalääkärin kannanoton vahvistamista välttämättömänä, mutta on mahdollista, että kannanoton vahvistaminen lisää luottamusta käsittelyprosessiin.

Valvira ehdottaa omatunto-sanan jättämistä pois ja tekstin muuttamista esimerkiksi muotoon ” olen antanut kannanottoni käytettävissä olevien tietojen ja parhaan asiantuntemukseni mukaisesti”.

3) Asiantuntijalääkärin osallistuminen asian valmisteluun

Valvira pitää perusteltuna esitystä, jonka mukaan asiantuntijalääkärin ei tarvitsi osallistua asian valmisteluun, jos osallistuminen on ilmeisen tarpeetonta.

Ratkaistu: 18.11.2020
Ratkaisija: Henriksson Markus
Virka-asema: Ylijohtaja
Esittelijät:
Tolonen Kirsti, Ylilääkäri

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu
asiankäsittelyjärjestelmässä.
Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.